

***Ο θεσμός του ψυχολόγου
στη σχολική κοινότητα:
Εμπειρίες εφαρμογής,
προβληματισμοί,
προοπτικές***

***Άννα Λαμπίδη,
Ψυχολόγος, Ψυχοθεραπεύτρια,
Ινστιτούτο Υγείας Του Παιδιού (ΙΥΠ)
Αθηναϊκό Κέντρο Μελέτης Του Ανθρώπου (ΑΚΜΑ)
Μέλος Της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων Του ΜΝΑΕ***

Μία από τις σημαντικότερες συνεισφορές του Προγράμματος ΜΝΑΕ είναι η στελέχωση όλων των ΕΠΑΛ με ψυχολόγους:

- ένα σημαντικό βήμα εκσυγχρονισμού και παιδαγωγικής αναβάθμισης της σχολικής ζωής***
- μια παρουσία που αποτελεί ένα δίκτυο προστασίας στο τρίπτυχο εκπαιδευτικοί-μαθητές-γονείς:***
 - οι καθηγητές δραστηριοποιούνται με μεγαλύτερη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα στον παιδαγωγικό τους ρόλο,***
 - οι μαθητές έχουν ένα σύμβουλο προσωπικής τους ανάπτυξης,***
 - οι γονείς ένα σημείο αναφοράς για ό,τι τους απασχολεί σχετικά με τα παιδιά τους.***

Μια νέα οπτική στο ρόλο του ψυχολόγου

Καινοτόμα στοιχεία:

- απευθύνεται στο **σύνολο της σχολικής κοινότητας** και όχι μόνο στους μαθητές
- εστιάζει περισσότερο στην **πρόληψη** και στην **ενδυνάμωση** παρά στη διάγνωση και αντιμετώπιση της ατομικής δυσλειτουργίας ή παθολογίας

Μπορεί να λειτουργήσει:

- ως ο **σύνδεσμος** μεταξύ μαθητών, καθηγητών και γονιών
- ως **εμπυχωτής** της σχολικής κοινότητας
- ως **διαμεσολαβητής** ανάμεσα στο σχολείο και τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας

• **Απευθύνεται στο *τρίπτυχο: εκπαιδευτικοί – παιδιά – γονείς*, με αρμοδιότητες:**

- **την ψυχολογική υποστήριξη των μαθητών (ατομικά και ομαδικά)**
- **την υποστήριξη και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών ως προς τη δυναμική της ομάδας και τη διαχείριση της τάξης τους**
- **τη συνεργασία με τους συμβούλους καθηγητές για συγκεκριμένα παιδιά**

- **το σχεδιασμό προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής της ψυχικής υγείας**
- **τη διασύνδεση του σχολείου με τις υπηρεσίες και τους φορείς ψυχοκοινωνικής υγείας της κοινότητας**
- **την ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη των γονέων σε θέματα εφηβείας και οικογενειακών σχέσεων (ατομικά και ομαδικά)**

(ΦΕΚ 3622, 24/8/2018)

Θέματα που αναδύθηκαν ως δυσκολίες στο ρόλο των ψυχολόγων

- ***Μη ρεαλιστικές προσδοκίες, άγνοια και παρερμηνεία του ρόλου και των καθηκόντων του***
- ***Οι λίγες μέρες απασχόλησης σε κάθε σχολείο***
- ***Ο “μη χώρος” για τον ψυχολόγο, τόσο πραγματικός όσο και συμβολικός***

- *Η δυσκολία να δοθεί άδεια για ομαδικές συναντήσεις του ψυχολόγου με τους μαθητές, “για να μη χαθούν διδακτικές ώρες”*
- *Το γενικότερο αρνητικό κλίμα σε ορισμένα σχολεία, με συγκρούσεις, διαφωνίες, κλπ*
- *Η έλλειψη δομών στην κοινότητα για παραπομπές*

“Ευαίσθητα” ζητήματα προς επίλυση

- ***Συγκατάθεση γονέων (αν, και τότε χρειάζεται)***
- ***Εμπιστευτικότητα – εχεμύθεια – ιδιωτικότητα – διαχείριση προσωπικών δεδομένων (τότε αίρεται το απόρρητο)***
- ***Διάκριση και οριοθέτηση ρόλων συμβούλου καθηγητή και ψυχολόγου***

Ζητήματα που αναδύθηκαν στο έργο των ψυχολόγων

- Η μη εξειδίκευση ορισμένων ψυχολόγων ή/και οι διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις***
- Η έλλειψη επαγγελματικής εμπειρίας σε εκπαιδευτικό πλαίσιο***
- Η αγωνία και ο προβληματισμός τους σχετικά με την επόμενη χρονιά και την “απαραίτητη” αλλαγή σχολείου ή ακόμα και βαθμίδας εκπαίδευσης.***

Ο θεσμός της εποπτείας των ψυχολόγων

- **Η υιοθέτηση του θεσμού της *εποπτείας*:**
 - **ένα καινοτόμο βήμα, πρωτόγνωρο για τα εκπαιδευτικά δεδομένα της χώρας μας**
 - **συνθήκη που στο χώρο της ψυχολογίας θεωρείται απαραίτητη για τους νέους συναδέλφους που αναλαμβάνουν το έργο της διαχείρισης σχέσεων και δυναμικών που αναπτύσσονται τόσο σε ατομικό/ οικογενειακό επίπεδο όσο και σε περίπλοκα ανθρώπινα/κοινωνικά συστήματα όπως το σχολείο**

- Η υπογραφή **Συμφώνου Συνεργασίας** του Υπουργείου Παιδείας με το Σύλλογο Ελλήνων Ψυχολόγων (ΣΕΨ) (5/12/18) που ανέλαβε το έργο της εποπτείας διαθέτοντας ομάδα έμπειρων ψυχολόγων – εποπτών για να συμβάλει στην υποστήριξη των νέων συναδέλφων (ΦΕΚ 135, 18/3/19)
- **Συνολική αποτίμηση:** Η εποπτεία λειτούργησε ως έμπνευση και σε μεγάλο βαθμό ως πεδίο υποστήριξης και μάθησης για τους νέους ψυχολόγους

Κορυφαία θέματα που αναδείχθηκαν ως απαραίτητα για τη λειτουργικότητα του θεσμού του ψυχολόγου στο σχολείο

- **Ο καθοριστικός ρόλος του διευθυντή**
- **Η περαιτέρω θεσμική αποσαφήνιση του ρόλου, των αρμοδιοτήτων και των ορίων στις παρεμβάσεις των ψυχολόγων**
- **Η αναγκαιότητα επιμόρφωσης και εποπτείας των ψυχολόγων**

- Η αναγκαιότητα **πολυεπίπεδων, πολυεστιακών παρεμβάσεων** στο σύστημα του σχολείου “ως όλον”
- Η **ισόρροπη επένδυση** του ψυχολόγου και στα τρία πεδία (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς)
- Η αναζήτηση και εύρεση θεσμικού τρόπου **να παραμένει ο ψυχολόγος στο ίδιο σχολείο πλέον του ενός έτους**

The background of the slide is a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered across it. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance.

***Δράσεις/παρεμβάσεις των
ψυχολόγων κατά τη διάρκεια της
καραντίνας***

- **Δημιουργία ανοιχτής ηλεκτρονικής τάξης (e-class) στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο με ανάρτηση υλικού από έγκυρους φορείς**
- **Ομαδικές διαδικτυακές συναντήσεις των εκπαιδευτικών (μέσω Webex)**
- **Ομαδικές διαδικτυακές συναντήσεις μικρών ομάδων μαθητών με σχετική θεματολογία (μέσω Webex)**
- **Ατομικές συμβουλευτικές συνεδρίες μέσω διαδικτύου με μαθητές και εκπαιδευτικούς**

Δυσκολίες:

- ***Ελάχιστη συμμετοχή των μαθητών στις ηλεκτρονικές πλατφόρμες για συμβουλευτική***
- ***Θέματα ουσιαστικής επικοινωνίας στη μη δια ζώσης επαφή***
- ***Θέματα εμπιστευτικότητας/απορρήτου***

Θετικές προκλήσεις:

- ***Εξοικείωση στη διαχείριση της τεχνολογίας***
- ***Ανάδειξη πλευρών της διαδικασίας που μπορεί να αποδειχτούν λειτουργικές***
- ***Συνεργασία των ψυχολόγων μεταξύ τους και με τους επόπτες τους με τη δημιουργία ομάδων στο διαδίκτυο***